దీపావళి - హోమావళి

మహర్షి దయానందుని నిర్వాణదినం

దీపావళి అంటే దీపాల వరుస. వరుసగా ఎక్కువ దీపాలు వెలిగిస్తే అది దీపావళి అవుతుంది. మానవులకు ఎక్కువ సంతోషం కలిగినపుడు వారి శక్తికొలది ఎక్కువ దీపాలను వెలిగించుకొని ఉత్సవాన్ని జరుపుకుంటారు. ఇంతేగాక, వైదిక సంస్కృతిలో దీపం జ్ఞానాన్ని సూచిస్తుంది. కనుకనే, సభా సమావేశాలు, విద్యా విజ్ఞానవేత్తలు జరుపుకునే సదస్సులు (Conferences) ప్రారంభించేముందు దీప ప్రజ్వలన చేసి వాటిని ప్రారంభిస్తారు. ఏవిధంగానయితే మనం వెలిగించే దీపం చీకటిని దూరం చేసి వెలుగునిచ్చి వస్తు జ్ఞానాన్ని కలిగిస్తుందో, అట్లే జ్ఞాన దీపం (జ్ఞానజ్యోతి) మన బుద్ధి గుహలోని అంధకారాన్ని పోగొట్టి వస్తు పరిజ్ఞానాన్ని, విషయ పరిజ్ఞానాన్ని కలిగిస్తుంది. కనుకనే, అప్పుడప్పుడు మనకు మంచి ఆలోచన (Idea) తట్టినపుడు "నా బుద్ధిలో లైటు వెలిగింది" అంటూ ఉంటాము కదా! అంటే, మన బుద్ధిలో జ్ఞానప్రకాశం కలిగినపుడు మంచి ఆలోచనలు వస్తాయి. అవి మనకెంతో మేలు చేకూరుస్తాయి. అప్పుడప్పుడు కలిగే ఆ జ్ఞాన ప్రకాశం మనకు నిత్యం కలిగితే మనకు నిత్యం దీపావళియే కదా!

నిజంగా దేవుడు మానవుల కిచ్చిన గొప్పవరం 'బుద్ధి'. అయితే, దానిని మనం వికసింప చేసుకుంటేనే మనకు లాభం కలుగుతుంది. బుద్ధిని శాస్త్రజ్ఞానంతో పదును పెట్టుకోమంటాయి మన వేదశాస్త్రాలు. శాస్త్రజ్ఞానం అంటే ముఖ్యంగా పరమేశ్వరీయ జ్ఞానమైన వేదాలు, ఋషులు వ్రాసిన దర్శనశాస్త్రాలు. ముఖ్యంగా ఆస్తిక దర్శనాలైన న్యాయ, వైశేషిక, సాంఖ్య, యోగ, మీమాంసా, వేదాంత దర్శనాలు. జ్ఞాన పిపాసతో మనం వీటిని అధ్యయనం చేస్తే తప్పక మన బుద్ధి వికసిస్తుంది. తద్వారా మనకెంతో మేలు జరుగుతుంది. ఇంతేగాక, ఏది సత్యమో ఏది అసత్యమో, ఏది ధర్మమో, ఏది అధర్మమో, ఏది కర్తవ్యమో ఏది అకర్తవ్యమో (ఏది

చెయ్యనక్కరలేదో – చెయ్యకూడదో) తెలుస్తుంది. పయనించవలసిన జీవనమార్గం స్పష్టంగా కనబడుతుంది. ఆ మార్గంలో మనం పయనిస్తే ఇహలోక ఉన్నతియేగాక పరలోక ఉన్నతి కూడా కలుగుతుంది. నిశ్శ్రేయసమైన మోక్షాన్ని – దుఃఖరాహిత్యాన్ని – పరమానంద ప్రాప్తిని కలిగిస్తుంది. మన జీవితం ధన్యమౌతుంది.

నేడు లోకంలో దీపావళిని గురించి ఒక కల్పిత కథ ప్రచారంలో ఉంది. శ్రీకృష్ణుని సమకాలంలో ప్రాగ్జ్యోతిషపురానికి (నేటి అస్సాం ప్రాంతానికి) రాజైన నరకాసురుడు దేశంలోని 16 వేలమంది అందమైన స్త్రీలను బలాత్కారంగా తన అంతఃపురానికి తీసుకువచ్చి బంధించి అనుభవిస్తూ ఉండేవాడట. అతని అత్యాచారాలను భరించలేక ప్రజలు శ్రీకృష్ణునికి విన్నవించుకొని మమ్మ రక్షించమని ప్రాధేయపడ్డారట. అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు సత్యభామా సమేతుడై ప్రాగ్జ్యోతిషపురంపై దండెత్తి నరకాసురుని వధించి ఆ స్త్రీలందరిని బంధ విముక్తులను చేశాడని చెబుతారు. ఇంతేగాక బంధవిముక్తులను గావించిన స్త్రీల నందరినీ తానే పెండ్లి చేసుకున్నాడనీ కనుక శ్రీకృష్ణునకు 16 వేలు + 8 మంది భార్యలనీ కూడా చెబుతారు. అందుకే, ఆశ్వీయుజ బ॥ చతుర్దశి నరక చతుర్దశిగా (నరకాసురుని వధించిన దినంగా) జరుపుకుంటారు. ఆ విజయంతో మరునాడు తిరిగి ద్వారకా నగరానికి వచ్చుచున్న శ్రీకృష్ణునకు ద్వారకానగర ప్రజలు తమ ఇండ్లను దీప పంక్తులతో అలంకరించి – అమావాస్య చీకటిని దూరం చేస్తూ స్వాగతం పలికారట. అప్పటినుండి ఈ పర్వం (పండుగ) చేసుకొంటున్నట్లు చెబుతారు.

కాని, శ్రీకృష్ణ చరిత్రను అనేక కోణాలలో లోతుగా అధ్యయనం చేసిన కవులు, రచయితలు, స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు **'వందేమాతరం'** గీత రచయిత అయిన మాన్యశ్రీ బంకిమ్ చంద్ర ఛటోపాధ్యాయ గారు **'శ్రీకృష్ణ చరిత్ర'** అనే చక్కటి గ్రంథాన్ని వ్రాశారు. అందులో వారు ఏమంటారంటే 'శ్రీకృష్ణుని సమకాలంలో ప్రాగ్జ్యోతిషపురానికి రాజు నరకాసురుడు కాదు. ఆ కాలంలో ఆ దేశాన్ని భగదత్తుడు అనే రాజు పరిపాలించినట్లు మహాభారతంలో స్పష్టంగా వ్రాసి ఉంది. ఇంతేగాక, అతడు భారత సంగ్రామంలో కౌరవుల పక్షంలో యుద్ధం చేసి అర్జునుని చేతిలో హతమైనట్లు ఉంది. భగదత్తుడు గొప్ప వీరుడు. కౌరవ పక్షపాతియేకాని స్త్రీలోలుడు కాదు" అన్నారు.

ఇంతేగాక, బంకిమ్ చంద్రులవారు తమ గ్రంథంలో "శ్రీకృష్ణునకు

ఎంతమంది భార్యలు?" అనే విషయంపై ప్రత్యేకంగా ఒక అధ్యాయం వ్రాశారు. దానిలో 243వ పుటలో తమ అంతిమ నిర్ణయాన్ని వ్రాస్తూ – "మహాభారతం యొక్క మౌళిక అంశను బట్టి చూస్తే శ్రీకృష్ణునకు 'రుక్మిణి' ఒక్కతియే పత్ని. ఆమెగాక మరొక స్త్రీతో వివాహమైనట్లే లేదు. రుక్మిణి యొక్క సంతానమే తదనంతరం రాజ్య సింహాసనాన్ని అలంకరించారు. శ్రీకృష్ణుడు రుక్మిణిని వివాహం చేసుకొని వెంటనే బ్రహ్మచర్య వ్రతాన్ని తీసుకొని ఆమెతో కలిసి హిమాలయ పర్వత ప్రాంతంలోని బదరికా వనానికి చేరుకొన్నారు. అక్కడ పత్నితో ఉంటూ కూడా 12 సంవత్సరాలు కఠోరమైన బ్రహ్మచర్య తపస్సు చేశారు. అనంతరమే రుక్మిణితో సమాగమము జరిపి "ప్రద్యుమ్నుడ"నే పుత్రరత్నానికి జన్మ నిచ్చారు. అటువంటి మహానుభావునకు చాలామంది భార్యలున్నారు, నరకాసురుని 16,000 మంది పత్నులను తాను పెండ్లి చేసుకున్నాడు అని చెప్పే కథలన్నీ 'నానీ కా కహానియాం' (కాకమ్మ – నానమ్మ) కథలే నన్నారు. రాధ యొక్క ప్రసక్తి కూడా కల్పితమే నన్నారు. ఆర్యసమాజ సంస్థాపకులు మహర్షి దయానంద సరస్వతి గారు కూడా తమ జగత్ప్రసిద్ధ "సత్యార్థ ప్రకాశ" గ్రంథంలో 11వ సముల్లాసంలో బంకిమ్ బాబుగారు వ్రాసినట్లే వ్రాశారు. శ్రీకృష్ణ భగవానుని చరిత్ర భాగవత గ్రంథం ద్వారానే కలుషితమయ్యిందని, విమతస్థుల విమర్శలకు గురియౌతున్నదని తమ ఆవేదనను వ్యక్తపరచారు.

ఉత్తర భారతదేశవాసులు దీపావళి పర్వాన్ని శ్రీరామ చరిత్రతో ముడిపెడతారు. 14 సంవత్సరాల వనవాస దీక్షను పూర్తిచేసుకొని తిరిగి శ్రీరాముడు అయోధ్యా నగరానికి చేరుకొన్న దినంగా దీపావళిని భావిస్తారు. అది కూడా సరికాదు. వాల్మీకి రామాయణాన్ని బట్టి శ్రీరాముడు అయోధ్యా నగరానికి తిరిగి వచ్చిన రోజు వైశాఖ మాసంలో వస్తుంది. అయితే ఈ దీపావళి పర్వ చరిత్ర ఏమిటో ఆలోచిద్దాము.

భారతీయ సంస్కృతి అగ్నిహోత్రంతో ముడిపడి ఉంటుంది. ఏ శుభకార్యం జరిగినా, ఏ సంతోషకరమైన విషయం జరిగినా ఆర్యులు విశేష హోమం చేసి ప్రాకృతిక దేవతలకు – అగ్ని వాయు ఆదిత్య జల పృథివీ దేవతలకు ఆహుతులర్పిస్తారు. పొలాలనుండి పంటలు ఇంటికి వచ్చినా ముందు అగ్నిహోత్రంలో ఆయా ధాన్యాలను ఆహుతులుగా యిచ్చి తదుపరియే వారు

వండుకొని భుజిస్తారు. అటువంటి హోమాలను **'నవసస్యేష్టి'** అంటారు. ఆశ్వీయుజ బ॥ అమావాస్య నాటికిని కొన్ని పంటలు పండి యింటికొస్తాయి. వాటితో ఆర్యులు నవసస్యేష్టి చేస్తారు. ఇది శరద్ ఋతువులో వచ్చే నవసస్యేష్టి కనుక దీనిని **'శారదీయ నవ సస్యేష్టి'** అంటారు. అది అందరూ ఆశ్వీయుజ అమావాస్యనాడు హోమావళిగా జరుపుకునేవారు. నాటి హోమావళి నేడు దీపావళిగా మార్పు చెందింది. కాలక్రమంలో మన వైదికధర్మం – వైదిక సంస్కృతి అనేక ఆటుపోట్లకు గురియై నిత్యాగ్నిహోత్రం నిత్య దీపారాధనగా సంకుచితమై పోయినది. అగ్నిహోత్రంతో ప్రారంభింపబడే శుభకార్యాలు నేడు దీపారాధన చేసి ప్రారంభింపబడుతున్నాయి. అగ్నిహోత్రం చేసి సంస్కరించవలసిన పంచభూతాలను దీపం వెలిగించి సంస్కరించగలమా? అది ఎట్లు?

ఈ దీపావళి దినముననే ఆర్యసమాజ సంస్థాపకులు మహర్షి దయానంద సరస్వతీ స్వాములవారు దివంగతులయ్యారు. అందుచే ఆర్యసమాజికులు హోమావళిగా నవసస్యేష్టి చెయ్యటమే కాక ఋషి నిర్యాణ దినంగా కూడా జరుపుకుంటారు. ఎలాగయితే దీపం తాను తపిస్తూ చివరిక్షణం వరకు లోకానికి వెలుగును ప్రసాదిస్తుందో అట్లే, దయానంద మహర్షి చివరి క్షణం వరకు లోకానికి జ్ఞానతేజాన్నిచ్చారు. అనేక పర్యాయాలు తనకు విషప్రయోగం జరిగినా తాను పట్టిన జ్ఞాన వ్రతాన్ని – వేదధర్మ ప్రచారాన్ని విడువలేదు. చీకటిలో జీవించే జీవులకు వెలుతురంటే గిట్టదు. సూర్యున్ని అవి శత్రువుగా భావిస్తాయి. అట్లే స్వార్థంతో మూఢనమ్మకాలను పెంచి పోషించే పౌరాణిక పండితులకు వేదసూర్యుడంటే గిట్టలేదు. పరిణామంగా దయానంద మహర్షిని అంతం చెయ్యగలిగారే కాని ఆ మహర్షి స్థాపించిన **ఆర్యసమాజాన్ని**, వ్రాసిన వేద సాహిత్యాన్ని అంతం చెయ్యలేకపోయారు. అవి యిప్పటికీ వేద ప్రచారం చేస్తూనే ఉన్నాయి. ఇకముందును, ఎప్పటికినీ అవి వేదప్రచారం చేస్తూనే ఉంటాయి. అస్తు.

ఆర్యసమాజ మూడవ నియమము

వేదము సమస్త సత్యవిద్యల గ్రంథము, వేదమును చదువుట చదివించుట, వినుట వినిపించుట (ఆచరించుట ఆచరింపజేయుట) ఆర్యులందరికిని పరమ ధర్మము.

– మహర్షి దయానంద సరస్వతి

Vedas are the scriptures of true knowledge. It is the first duty of the Aryas to read them, teach them, recite them and hear them being read.

- Maharshi Dayananda Saraswathi

'ఆర్య' పదం జాతివాచకం కాదు. ఆర్యుడంటే "ఉత్తముడు, ధర్మాత్ముడు, కర్తవ్యపరాయణుడు" అని అర్థం.

"తమసో మా జ్యోతిర్గమయ"

అందరికీ దీపావళి శుభాకాంక్షలు

దీపావళి

శారదీయ నవ సస్యేష్టి

శ్రీమద్దయానంద నిర్వాణ దినము (వర్ధంతి)

గోభిల, పారస్కర, ఆపస్తంబాది గృహ్యసూత్రములందును, మన్వాది ధర్మశాస్త్రములందును నవసస్యేష్టి జరుపు విధానములు చూడనగును.

"సస్యాన్తే నవసస్యేష్ట్యా
తథర్త్వంతే ద్విజోఽధ్వరైః" (మను. 4-26)

ఈ శ్లోకము నందు నవసస్యేష్టి విధానము చూడనగును.

నవసస్యేష్టి – క్రొత్త పంటతో చేయబడు యజ్ఞము

ఇది శరదృతువునందు వచ్చును, కావున శారదీయ నవసస్యేష్టి యనబడును.

ఆశ్వయుజ 15 అమావాస్య రాత్రి దీపములతో గృహములను అలంకరించుదురు. కావున దీపావళి పండుగ యని దీనికి పేరు.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

ఓం **పరం మృత్యో అనుపరేహి పన్థాం యస్తే స్వ ఇతరో**
దేవయానాత్ । చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి
మా నః ప్రజాం రీరిషో మోత వీరాన్ ॥స్వాహా॥

ఓం మృత్యోః పదం యోపయన్తో యద్రైత ద్రాఘీయ
ఆయుః ప్రతరం దధానాః । ఆప్యాయమానాః
ప్రజయా ధనేన శుద్ధాః పూతా భవత యజ్ఞియాసః ॥స్వాహా॥

ఓం ఇమే జీవా వి మృతై రావవృత్రన్నభూద్భద్రా దేవ -
హూతిర్నో అద్య । ప్రాఞ్చో అగామ నృతయే
హసాయ ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరం దధానాః ॥స్వాహా॥

ఓం ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి మైషాం ను గాద
పరో అర్థమేతమ్ । శతం జీవన్తు శరదః పురూ
చీరంతర్మృత్యుం దధతాం పర్వతేన ॥స్వాహా॥

ఓం యథాహాన్యనుపూర్వం భవన్తి యథా ఋతవ
ఋతిభిర్యన్తి సాధు । యథా న పూర్వ మపరో
జహాత్యేవా ధాతరాయూంషి కల్పయైషామ్ ॥స్వాహా॥ (ఋ. 10-18-1 నుండి 5 వఱకు)

ఓం ఆయుష్మతామాయుష్కృతాం ప్రాణేన జీవ మా
మృథాః । వ్యహం సర్వేణ పాప్మనా వి యక్ష్మేణ
సమాయుషా ॥స్వాహా॥ (అథ. 3-31-8)

ఓం బ్రహ్మచర్యేణ తపసా దేవా మృత్యుమపాఘ్నత ।
ఇంద్రో హ బ్రహ్మచర్యేణ దేవేభ్యః స్వరాభరత్ ॥స్వాహా॥ (అథ. 11-5-19)

ఓం శతాయుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయేభి మాతి
షాహే । శతం యోనః శరదో అజీజాదింద్రో నేష
దతి దురితాని విశ్వా ॥స్వాహా॥
యే చత్వారః పథయో దేవయానా అన్తరా ద్వావా
పృథివీ వియన్తి । తేషాం యో అజ్యాని మజీజి
మావహస్త స్మై నో దేవాః పరిదత్తేహ సర్వే ॥స్వాహా॥
గ్రీష్మో హేమన్త ఉత నో వసన్తః శరద్వర్షాః
సువితన్నో అస్తు । తేషామృతూనాగ్ం శతశారాదానాం

నివాత ఏషామభయే స్యామ ॥స్వాహా॥
ఇద్వత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ
కృణుతాబృహన్నమః । తేషాం వయగ్ం సుమతౌ
యజ్ఞియానాం జ్యోగ్ జీతా అహతాః స్యామ ॥స్వాహా॥
(గో.భి.గృహ్య సూ. 3-7-10,11) (మం.బ్రా. 2-1-9 నుండి 12 వరకు)

ఓం పృథివీ ద్యౌః ప్రదిశో దిశో యస్మై ద్యుభిరా
వృతాః । తమిహేన్ద్రముపహ్వయే శివానః సన్తు
హేతయః ॥స్వాహా॥

ఓం యన్మేకించిత దుపేప్సిత మస్మిన్ కర్మణి
వృత్రహన్ । తన్మే సర్వగ్ం సమృధ్యతాం జీవతః
శరదః శతమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం సంపత్తిర్భూతి ర్భూమిర్వృష్టిర్జ్యైష్ఠ్యగ్ం
శ్రైష్ఠ్యగ్ం శ్రీః ప్రజామిహావతు ॥స్వాహా॥
ఇదమింద్రాయ ఇదం న మమ

ఓం యస్యాభావే వైదిక లౌకికానాం భూతిర్భవతి
కర్మణామ్ । ఇంద్రపత్నీ ముపహ్వయే సీతాగ్ం
సా మే త్వనపాయినీ భూయాత్ కర్మణి కర్మణి ॥స్వాహా॥
(ఇదమింద్రపత్న్యై ఇదం న మమ.)

ఓం అశ్వావతీ గోమతీ సూనృతావతీ బిభర్తి
ప్రాణభృతో అతంద్రితా । ఖలా మాలినీ ముర్వ
రామస్మిన్ కర్మణ్యుపహ్వయే ధ్రువాగ్ం సా మే
త్వనపాయినీ భూయాత్ ॥స్వాహా॥
(ఇదం సీతాయై ఇదన్న మమ.) (పార. 2-12-1 నుండి 5 వరకు)

ఓం సీతాయై స్వాహా ॥

ఓం ప్రజాయై స్వాహా ॥

ఓం శమాయై స్వాహా ॥

ఓం భూత్యై స్వాహా ॥ (పార. 2-17-7 నుండి 10)

ఓం ౖవ్రీహయశ్చ మే యవాశ్చ మే మాషాశ్చ మే తిలాశ్చ మే
ముద్గాశ్చ మే ఖల్వాశ్చ మే ప్రియఙ్గ వశ్చమేఽణవశ్చమే
శ్యామాకాశ్చమే నీవారాశ్చమే గోధూమాశ్చమే
మసూరాశ్చమే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥స్వాహా॥

ఓం వాజో నః సప్తప్రదిశశ్చతస్రో వా పరావతః ।
వాజో నో విశ్వైర్దేవైర్ధనసాతా విహావతు ॥స్వాహా॥

ఓం వాజో నో అద్య ప్రసువాతి దానం వాజో దేవా
ఋతుభిః కల్పయాతి । వాజో హి మా సర్వ వీరం
జజాన విశ్వా ఆశా వాజపతిర్జయేయమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం వాజః పురస్తాదుత మధ్యతో నో వాజో దేవాన్
హవిషా వర్దయాతి । వాజో హి మా సర్వవీరం
చకార సర్వా ఆశా వాజపతి ర్భ వేయమ్ ॥స్వాహా॥ (య. 18-12, 32, 33, 34)

ఓం సీరా యుఞ్జన్తి కవయో యుగా వి తన్వతే పృథక్ ।
ధీరా దేవేషు సుమ్నయౌ ॥స్వాహా॥

ఓం యునక్త సీరా వి యుగా తనోత కృతే యోనౌ
వపతేహ బీజమ్ । విరాజః శ్నుష్టిః సభరా అసన్నో
నేదీయ ఇత్సృణ్యః పక్వమా యవన్ ॥స్వాహా॥

ఓం లాఙ్గలం పవీరవ త్సుశీమం సోమసత్సరు । ఉది
ద్వపతు గామవిం ప్రస్థావ ద్రథవాహనం పీవరీం చ
ప్రఫర్వ్యమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం ఇంద్రః సీతాం నిగృహ్ణాతు తాం పూషాభిరక్షతు ।
సానః పయస్వతీ దుహాముత్తరా ముత్తరాం సమామ్ ॥స్వాహా॥

ఓం శునం సుఫలా వితుదన్తు భూమిం శునం కీనాశా
అను యన్తు వాహాన్ । శునాసీరా హవిషా తోశమానా
సుపిప్పలా ఓషధీః కర్తమస్మై ॥స్వాహా॥

ఓం శునం వాహాః శునం నరః శునం

కృషతు లాఙ్గలమ్ । శునం పరత్రా
బధ్యన్తాం శునముస్త్రాముదిఙ్గ య ॥స్వాహా॥

ఓం శునాసీరేహ స్మ మే జుషేథామ్ । యద్దివి చక్రథుః
పయస్తే నేమాముప సిఞ్చతమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం సీతే వన్దామహే త్వార్వాచీ సుభగే భవ । యథా నః
సుమనా అసో యథా నః సుఫలా భువః ॥స్వాహా॥

ఓం ఘృతేన సీతా మధునా సమక్తా విశ్వైర్దేవైరనుమతా
మరుద్భిః । సా నః సీతే పయసాభ్యావవృత్
స్వోర్జస్వతీ ఘృతవ త్పిన్వమానా ॥స్వాహా॥ (అథ. 3-17-1 నుండి 9 వరకు)

ఓం ఇంద్రాగ్నీభ్యాం స్వాహా । ఇదమింద్రాగ్నీభ్యా మిదన్నమమ

ఓం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః స్వాహా । ఇదం విశ్వేభ్యో
దేవేభ్య ఇదం న మమ.

ఓం ద్యావా పృథివీభ్యాం స్వాహా । ఇదం ద్యావాపృథివీభ్యా
మిదన్నమమ.

ఓం స్విష్టమగ్నే అభి తత్పృణీహి విశ్వాంశ్చ దేవః
పృతనా అభిష్యక్ । సుగన్ను పన్థాం ప్రదిశన్న
ఏహిజ్యోతిష్మద్ధ్యేహ్యజరం న ఆయుః ॥స్వాహా॥

ఓం యదస్య కర్మణోఽత్యరీరిచం యద్వా న్యూన
మిహాకరమ్ । అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్యాత్సర్వం స్విష్టం
సుహుతం కరోతుమే అగ్నయే స్విష్టకృతే సుహుత
హుతే సర్వప్రాయశ్చిత్తాహుతీనాం కామానాం సమ
ర్ధయిత్రే సర్వాన్నః కామాన్ త్సమర్ధయ ॥స్వాహా॥
(ఇదమగ్నయే స్విష్టకృతే ఇదన్న మమ.) (పార. 1-2-10)

తదుపరి పూర్ణాహుతి నొనర్చి యజ్ఞము ముగించవలెను.